

ชื่อ เรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ มุลินีวิศึกษาพัฒนาชนบทกับการพัฒนาทางการเกษตร
ในจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นายสมนึก ถิระณะลิขะ

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ สุรฤกษ์ ประธานกรรมการ

ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรภา คุณาพร กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเกี่ยวกับมุลินีวิศึกษาพัฒนาชนบทกับการพัฒนาทางการเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยสนามแบบมีส่วนร่วม การสังเกตการณ์ และการวิจัยเอกสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินความสำเร็จและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการพัฒนาทางการเกษตรของมุลินีวิศึกษาพัฒนาชนบท ตลอดจนเสนอรูปแบบการพัฒนาทางการเกษตรขององค์กรพัฒนาเอกชนที่เหมาะสม โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรศึกษาที่เป็นสมาชิกของมุลินีวิฯ ในพื้นที่ 10 หมู่บ้าน 4 อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 85 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20 ของสมาชิกทั้งหมด ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยวิธีถดถอยพหุเป็นหลัก

ผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จในการพัฒนาทางการเกษตรที่เป็นงานหลักของมุลินีวิฯ นั้นขึ้นอยู่กับการณ์ที่มุลินีวิฯสามารถดำเนินการได้สำเร็จครบทุกโครงการ ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้แต่ละปี ตั้งแต่เริ่มต้นก่อตั้งมุลินีวิฯจนปัจจุบัน นอกจากนั้นแล้ว ความสำเร็จยังขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญอื่น ๆ โดยเฉพาะการส่งเสริมและฝึกอบรมความรู้ทางการเกษตร การสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน และความพร้อมของกลุ่มสมาชิก ส่วนปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดสองประการในการพัฒนาทางการเกษตรของมุลินีวิฯ ได้แก่ เรื่องของการพึ่งตนเองของสมาชิก และเรื่องของความยั่งยืนของโครงการเกษตรพัฒนา นอกจากนั้นยังมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกและ

การดำเนินงานตามโครงการที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ในแต่ละปีเป็นสิ่งสำคัญ

สำหรับปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดปัจจัยที่เป็นอุปสรรคดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วย การขาดความพร้อมของสมาชิกในงานบางส่วน และจำนวนเงินทุนหมุนเวียนที่สมาชิกได้รับไม่เพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจให้นำไปพัฒนาทางการเกษตร หรือแม้แต่นำไปดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฉะนั้นแนวทางหรือรูปแบบในการพัฒนาทางการเกษตรที่เหมาะสมของมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท และขององค์กรพัฒนาเอกชนอื่นที่มีเป้าหมายเช่นเดียวกัน จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับทุกปัจจัยหรือทุกตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของความพร้อมของกลุ่มสมาชิกเกษตรพัฒนา การสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน และการส่งเสริมและฝึกอบรมความรู้ทางการเกษตรก็ตาม จำเป็นต้องมีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคในทุก ๆ ด้านไปพร้อมกันและร่วมกันกับการพัฒนาทางการเกษตร เพื่อจุดมุ่งหมายในความสัมฤทธิ์ผลของมูลนิธิฯ เป็นที่สุด

Research Title   The Foundation for Education and Development
of Rural Areas and Its Work on Agricultural
Development in Changwat Chiang Mai

Author   Mr. Somnuek Tirapalika

M.S. (Geography)   Master of Science in Geography

Examining committee

Prof. Dr.   Vanpen   Surarerks   Chairman

Prof. Dr.   Manat   Suwan   Member

Asst. Prof. Warapa   Kunaporn   Member

ABSTRACT

The study of the Foundation for Education and Development of Rural Areas and Its Work on Agricultural Development in Changwat Chiang Mai was a participatory observation field research and documentary research. The purposes of this study were to evaluate the success and factors influencing and factors affecting the success in agricultural development of the Foundation for Education and Development of Rural Areas, and to propose the appropriate agricultural development pattern for the non - governmental organizations. The sample used in this study were 85 households (20 percent) which were randomly selected from 10 villages within 4 amphoe (districts) of changwat Chiang Mai. The information was analysed by using the statistical data of qualitative analysis and multiple regression analysis.

From the study, it was found that the success of agricultural development, which was the main aim of the foundation, depended upon the success of the foundation's former projects' as aimed annually since the forming of the foundation. Moreover, the success depended mainly on the important factors like agricultural promotion and training, revolving fund supporting and the readiness of the program members. The two factors that were found to have the most impact on the agricultural development of the foundation are members' self-reliance and the sustention of the agricultural development project. Apart from the afore-mentioned factors, the members' participation and the project implementation process as aimed annually were the barriers to the success.

The problems that were the causes of the above-mentioned obstacles factors which created consist of the members' not being ready and the inadequate amount of the revolving fund to be used as incentives in agricultural development and in the running of the project to achieve the aim effectively.

Therefore, the appropriate agricultural development pattern of the Foundation for Education and Development of Rural Areas and that of other non-governmental organizations that shares the same purposes must give importance to every factors and variables concerned such as the readiness of the agricultural development members, the supporting revolving fund and the agricultural promotion and training. Moreover, in order for the aim of the foundation to be achieved, every aspects of these issues together with the agricultural development will have to be amended and improved.